

HRVATSKA PANEUROPSKA UNIJA
FOEDUS PANEUROPAEUM CROATICUM

Glas BROJ 3 • SRPANJ 1996. • godina I

TRIBINE

TRIBINA gosp. DAVORA ŠTERNA, ministra za gospodarstvo u Vladi RH, održana u HPEU, 25. travnja 1996.

Gospodarstvo u Hrvatskoj

Prof. dr. M. Ježić, predsjednik HPEU, kratko je pozdravio ministra g. Šterna i izrazio, kako svoje, tako i zadovoljstvo i čast članova HPEU što se g. ministar, odazvao pozivu HPEU-e da održi tribinu na temu "Gospodarstvo u Hrvatskoj". On je zamolio jednog od najzaslužnijih članova HPEU-e ing. M. Barišića da dalje vodi tribinu i da predstavi predavača.

Predstavljajući predavača g. Barišić je postavio pitanje: "Zašto baš taj predavač? Zašto baš g. Štern? Odgovarajući na pitanje koje je sam postavio, ustvrdio je da je g. Štern osoba, koja može najkompetentnije govoriti o našem gospodarstvu, ali on je nažalost, ili na sreću, na funkciji da to mora provoditi. Lakše je asistirati sa strane i davati prijedloge, ali je teško provoditi u djelo. Posebice je to teško u našim prilikama u kojima se nalazimo. G. Štern se zahvalio na pozivu i na ukazanoj mu časti, te svjestan težine svoje zadaće, da govori o gospodarstvu na ovakvom skupu, rekao da će o gospodarstvu govoriti na jedan širi način i zamolio da se slušatelji uključe u razgovor.

"Gospodarstvo je za svaku zemlju jako važan faktor - ono počinje ujutro i završava navečer, kad odemo spavati... Tema "Gospodarstvo u Hrvatskoj" je specifična stoga što je Hrvatska jedina zemlja u tranziciji koja je imala najviše mogućnosti da prva izađe iz socijalističkog načina privređivanja i da ude

u kapitalizam. Međutim, bili smo zaustavljeni na tom putu događajima u zadnjih pet godina i jasno je da smo zbog toga zaostali. Možda će se pokazati da je to bila "sreća" - ne u doslovnom smislu, jer rat ne može biti sreća - nego jer smo neke stvari, odnosno pogreške, izbjegli, te smo imali vremena uvidjeti što se kod naših susjeda dogodilo i sebi ne dozvoliti da se isto i nama dogodi".

"Mi smo u tranziciju krenuli već negdje 1965. g. s ekonomskim reformama u tadašnjoj Jugoslaviji, kada je Jugoslavija otvorila granice i kad su naši sunarodnjaci otišli u "pečalbu". To je jasno bio jedan tužan moment, obitelji su doživljavale traume, ljudi su odlazili. Dnevno imam prilike susresti mlade Hrvate, koji su tada otišli i koji su izgubili vezu s Hrvatskom i koji više ne govore naš jezik, koji su se "primili" u Europi i daljnjem svijetu. Međutim, tada je to za nas bila šansa da se iz okvira jednog socijalizma izvučemo i da održimo vezu sa svijetom".

Dakle, ... "naš put u kapitalizam je počeo 1965. g., a nije počeo 1989. ili 1990. g. kao u drugim zemljama i mislim da nam je to velika prednost. Pitanje je da li ćemo mi tu prednost iskoristiti ili ne, jer nažalost, svi smo svjedoci, svakodnevno, na svakom koraku, da se ljudi ne mijenjaju. U njima je još ostao mentalitet socijalizma, mentalitet "to će netko drugi za mene napraviti" - kada treba raditi, no kad treba nešto priskrbiti "tu sam ja glavni i to mora biti moje".

Još jedna poteškoća u tom gospodarskom životu nam je ta, što smo imali samoupravljanje“.

Navodeći primjere Češke, Slovačke, Mađarske, Poljske, gdje je "vladao jedan rigidni komunistički sistem", naglasio je ministar, "točno se znalo tko je gazda, znalo se da je država vlast, vlasnik, a direktori su bili samo određeni od države ili partije da upravljaju određenim privrednim segmentima". A kod nas, "ljudi su godinama živjeli u uvjerenju da su oni suvlasnici poduzeća, tvrtki, javnih poduzeća, svega što je bilo... Sada, kada dolazimo do privatizacije, postoji i otpor, jer ljudi, pogotovo u manjim sredinama, sami sebe smatraju prirodnim vlasnicima... A naponi načinjeni u privatizaciji su zaista veliki naponi. Neke smo pogreške privatizacije, koje su učinjene na pr. u Mađarskoj, mi izbjegli, strani kapital nije toliko zagospodario u Hrvatskoj..."

Privatizacija je dio gospodarstva, odnosno promjene strukture gospodarstva i tu imamo poteškoće i radimo na promjeni mentaliteta, ali za to treba vremena. Nikakvim administrativnim metodama ne može se ljudima narediti da drukčije razmišljaju..."

"U našem procesu privatizacije mi, kao prvo kasnimo, a kao drugo, ima puno prigovora zašto se krenulo u privatizaciju u uvjetima rata. Dnevno slušamo povike o novim hrvatskim kapitalistima, o ljudima koji su došli do poduzeća bez sredstava, i o tome se može puno govoriti. Ja sam osobno mišljenja da su svi ovi novi nosioci vala kapitalizma u Hrvatskoj dobra pojava", rekao je, "jer unatoč svemu, privatni vlasnik i poduzetnik sasvim drugačije gleda na stvari od onog koji je namjesnik od strane države..."

"Sadašnji ekonomski trenutak Hrvatske je bremenit poteškoćama i zato jer je svijet bio nepravedan prema Hrvatskoj... bili smo taoci vlastitog položaja. Prije "Bljeska" i "Oluje" govorili su nam da baš nismo sigurni za ulaganje, jer je 25% teritorija bilo okupirano, a nakon oslobođanja svojih područja, bili smo kažnjeni zabranom daljnjeg pregovaranja oko potpisivanja ugovora o suradnji

s EU. Zbog političkih razloga Europa se nikako ne određuje prema Hrvatskoj. Poslije Daytonskih sporazuma Amerika je preuzela inicijativu, posлавši vrlo jaku gospodarsku delegaciju, koja je tako tragično stradala kod Dubrovnika. Ali razgovori idu dalje".

"O gospodarstvu se može puno pričati, imamo puno problema, na pr. poduzeća u sanaciji. Prema Zakonu koji je teoretski dobar, ali koji nema neke praktične podloge, nisu predviđena nikakva sredstva da se ta sanacija i provede, a sanacije i restrukturiranja bez sredstava nema." Ipak, g. Štern je naglasio, "da je gospodarska budućnost Hrvatske u okviru postojećih sredstava. Ja još uvijek smatram, bez obzira koliko sam dobio kritika radi onog što sam do sada rekao" - tu se g. Štern ogradio od inter-

Davor Štern

vjuja jednim novinama, kad je navodno izjavio da se zalaže za devalvaciju kune, "da se pitanje monetarne politike oštro postavlja, jer postoji nedostatak kuna na tržištu. Prema njegovim riječima "počeo je jedan proces dogovaranja, razmjene mišljenja, je li je nama potrebna čvrsta ili mekša monetarna politika, koja može dovesti do kolebanja kune. Međutim, u situaciji dok nam je kuna od prvog tečaja od 4,44, dugo vremena bila na 3,7, moram reći da Hrvatska u svijetu zbog toga dobiva najviše ocjene zbog rušenja hiperinflacije i držanja tog tečaja od 3,7 već dvije godine." Sada, "kroz primjenu komisije Zagrebačke banke kuna je pala

na tečaj 3,51. Može vrlo lako doći do daljnjeg pada tečaja kune i ako zbog tih razloga dođe do aprecijacije kune, to će se loše odraziti na izvoz i gospodarstvo, pa će morati intervenirati Narodna banka", završio je ministar.

"Sigurni smo da bi nam g. Štern mogao još mnogo toga reći, ali to moramo ostaviti za neko buduće vrijeme, no, potrudit ćemo se da u jednom ciklusu predavanja i mi pratimo što će se u budućnosti događati u gospodarstveno-monetarnoj politici", završio je skup g. Barišić.

Uredništvo

PREDAVANJE gde. NEVENKE NEKIĆ, prof, dopredsjednice HPEU, održano 23. svibnja 1996. na tribini Europskog pokreta Hrvatska Ogranak Rijeka, u dvorani World Trade Center, Riva Boduli 1

Srednja Europa jučer, danas, sutra

Na samom početku predavanja postavilo se pitanje što je to Srednja Europa, koji su to oblici sukladnosti u kojima se ostvarivala te koji je teritorij obuhvaćala. Posve je evidentno da je to bio prostor Njemačkog i Austrougarskog carstva što se protezao od Baltika do Jadrana te obuhvaćao koncentraciju naroda spajajući Slavene, Germane, Mađare i Židove u jednu kulturološku cjelinu. Centar Srednje Europe bio je Beč. Svi narodi ovog područja doprinijeli su ostvarenju tog specifičnog kulturološkog ozračja Srednje Europe. Nažalost neki su nestali tijekom Drugog svjetskog rata, kao Židovi, a njihova dionica bila je vrlo značajna u svim segmentima društvenog života.

Prvi veliki udarac Srednjoj Europi zadan je raspadom Austrougarske monarhije nakon Prvog svjetskog rata; drugi udarac bio je uništenje tog prostora tijekom Drugog svjetskog rata, a treći - period komunističke sovjetske represije iza rata tijekom dugih 45 godina. Tada se kroz središte Srednje Europe protegla najveća "vojna krajina" na svijetu i podigla se "željezna zavjesa". Nasilje komunizma uništilo je tradiciju i duh istočnog dijela Srednje Europe, a Zapad se zauzimao najčešće deklarativno za ljudska prava u tom području, održavajući trgovinske i diplomatske odnose sa zemljama nasilja. No uvijek su postojale dvije Srednje Europe. Jedna

Nevenka Nekić, prof.

politička i ona druga intelektualna. Intelektualci s Istoka emigrirali su na Zapad i obavješćujući o stanju u svojim zemljama, uspostavljali veze koje će sada, u fazi reintegracije ovog prostora Srednje Europe, odigrati važnu ulogu.

Koje je mjesto Hrvatske bilo nekada u Srednjoj Europi i koje će biti u budućnosti? Hrvatska je geopolitički uvijek bila njen sastavni dio, jednako kao i mediteranska zemlja. Prošlost davnih stoljeća vezuje Hrvatsku preko znanstvenika, filozofa, teologa, umjetnika i kraljevskih dinasta

s područjem Srednje Europe u kojem su Hrvati odigrali važne uloge, te preko latinizata u kojem se ostvarila jedna bitna komponenta hrvatske kulture (druga je bila glagoljaska), ne samo participirali tu baštinu Srednje Europe, nego ju i oblikovali. Davali su joj misaone i estetske akcente, navela je autorica nizom primjera iz starije i novije povijesti.

Smisao postojanja Srednje Europe danas je ponovo aktualan. Ona ima gospodarstveni, kulturološki i vojno-sigurnosni aspekt koji omogućavaju Hrvatskoj veće šanse za razvoj. Srednju Europu treba otkrivati, sklapati ugovore i povezivati (osobito s NATO-paktom), zaštićivati u ekološkom smislu i vratiti smisao politici dobrih odnosa sa susjedima koji su nam po mnogo čemu bliski.

Sažetak: Nevenka Nekić, prof.

TRIBINA gosp. dr. IVICE RUBELJA, višeg asistenta u Institutu "Ruder Bošković", Zagreb, održana u HPEU 23. svibnja 1996.

Genetičke i biokemijske osnove starenja - sociološki i etički aspekti

Prof. Bebek predstavio je predavača - dr. Ivica Rubelj diplomirao je na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, doktorirao iz molekularne biologije kod prof. Željka Kučana na PMF-u i nakon toga završio postdoktorat u Americi iz molekularne biologije starenja.

"Nagli razvoj bioloških znanosti i medicine dva desetog stoljeća uzrokovao je znatne promjene u dinamici starenja pojedinca pa time i u starosnom profilu ukupne populacije. Upotrebom efikasnijih metoda liječenja, a u prvom redu primjenom anti-

biotika, znatno je produžen prosječni životni vijek čovjeka koji je na početku stoljeća u razvijenim zemljama iznosio oko 45 godina da bi se u devedesetim godinama produžio na 70 godina za muškarce i 75 godina za žene. U nadolazećim desetljećima očekuje se daljnji porast prosječnog životnog vijeka kao i porast postotnog udjela stanovnika starosne dobi iznad 65 godina. Sve ovo ukazuje na veliku važnost istraživanja starenja ne samo sa gledišta općeg znanstvenog interesa nego i zbog socijalnih, ekonomskih i etičkih razloga.

Nekoliko pokusnih modela se koriste u ovim istraživanjima i to na razini organizma (ljudski i životinjski), na razini organa i organskih sustava, te na staničnoj razini. Najučestaliji stanični model su fibroblasti (vezivno tkivo) i endotelijalne stanice (krvne žile) čovjeka. Na tim modelima su testirane a i dalje se razvijaju teorije staničnog starenja za koje vjerujemo da su osnova starenja i organizma u cjelini. Dvije su najprihvaćenije takve teorije od kojih jedna zagovara nagomilavanje pogrešaka u stanici (stanično oštećenje) putem slobodnih radikala, zračenja, kemijskih agenasa itd., dok se druga usredotočuje na regulaciju starenja putem gena tj. genetičkog programa za koji se vjeruje da regulira tzv. "genetički sat". U prilog prve teorije ubrajaju se rezultati pokusa u kojima su pojačani mehanizmi koji učinkovitije sprečavaju i uklanjaju stanična oštećenja što uzrokuje produžetak prosječnog životnog vijeka pokusnih životinja. Nizom ovakvih radova je dokazano da stanično oštećenje ima značajan utjecaj na proces starenja. S druge strane je već izolirano i klonirano nekoliko gena koji također sudjeluju u regulaciji staničnog starenja, ali i starenja organizma. Uklanjanjem ili pojačanom aktivnošću ovih

gena također se postiže značajno produženje životnog vijeka pokusnih životinja. Čak štoviše, danas vjerujemo da se polako naziru osnovne crte molekularnog mehanizma staničnog starenja ("genetički sat") čije osnove se traže u neprekidnom skraćivanju fizičkih krajeva kromosoma (telomera) tijekom staničnih dioba. Kad telomere dosegnu određenu najkraću dužinu, aktivira se mehanizam koji spriječiti daljnje stanične diobe. Tako bi broj staničnih diobi bio ograničen i genetički reguliran što također ograničava životni vijek organizma. Kombiniranim mehanizmima obje izložene teorije se vrlo vjerojatno regulira proces starenja barem kad su u pitanju viši sisavci.

Daljnijim napretkom bazičnih znanstvenih istraživanja na ovom području te usporednim razvojem medicine očekuje se osjetno produženje prosječnog životnog vijeka čovjeka što će zasigurno značajno utjecati na socijalnu i demografsku strukturu našega društva. Stoga bi ovoj temi trebalo posvetiti odgovarajuću pozornost ne samo sa aspekta bioloških znanosti i medicine nego i sociologije, ekonomije te dugoročnog društvenog planiranja."

Sažetak: Dr. Ivica Rubelj

TRIBINA gosp. dr. HORSTA WEISELA, veleposlanika SR Njemačke u Republici Hrvatskoj, održana u HPEU 13. lipnja 1996.

Moja iskustva u četverogodišnjoj diplomatskoj službi u Hrvatskoj

Uvodnom dijelu predavanja, gospodin Weisel pokušao je na nekoliko primjera pokazati kakvi su problemi bili u samom početku postojanja Hrvatske države, od onih protokolarnih pa do diplomatskih u najširem smislu riječi. Tako je znana zgoda kod dolaska ministra Genschera kojom prilikom je njemačka strana zahtijevala da se njena policija nalazi odmah ispred i iza ministrova automobila, iako je hrvatska policija unaprijed osigurala ovaj posjet. To nije trebalo pogrešno tumačiti jer radilo se ipak o novostvorenoj državi.

U samom početku njegove diplomatske aktivnosti postavila su se dva zadatka: razjasniti Hrvatskoj njemačke namjere i mogućnosti. Neke namjere Njemačke bile su u mnogim krugovima svijeta pogrešno

tumačene i to s aspekta njemačkih tobožnjih prohtjeva prema ovom teritoriju. Drugi su pak procjenjivali da bi Njemačka, a obzirom na svoje ekonomske kapacitete, mogla biti od presudnog utjecaja na ovom prostoru, zaboravljajući pri tom da je integracija dviju Njemački bila prioritetan zadatak. To je za Hrvatsku bilo loše vrijeme. Pa ipak, Njemačka je pokazala svoje prijateljstvo zaustavivši nekoliko puta sankcije koje su spremale ostale zapadne zemlje za Hrvatsku. Vidio je dokumente koji su to jasno pokazivali.

Prijateljstvo između Hrvatske i Njemačke ima dvije razine: emocionalnu i racionalnu. Njemačka smatra da je njena dužnost reći prijatelju što mu ne valja. Stoga je ministar Kinkel znao kritizirati neke postupke vlasti u Hrvatskoj, a predsjednik Tudman je dvojio o prijateljskim namjerama. No svakim danom Njemačka je pokazivala stvarnu brigu za Hrvatsku: humanitarna pomoć je bila s njemačke strane vrlo opsežna. Ne samo država, nego i pojedini ljudi slali su velike pošiljke i jako mu je žao da nije nikada nitko dobio priznanje od hrvatske službene države za taj trud. Oni znaju da je Hrvatska zahvalna za sve učinjeno, ali kad se svakodnevno dijele tisuće priznanja, moglo se podijeliti i za tu djelatnost Njemačke.

PROAPT

d.o.o., Zagreb, Tomislavova 9

Projektiranje i nadzor, izrada programskih paketa za osobna računala
Tel.: 565-632, 565-838, fax: 562-868

Hrvatska je država pokazala vrlo fleksibilno držanje tijekom sazrijevanja i događalo se da Vlada odbije prijedlog Njemačke, ali se u ponovnom susretu s predsjednikom Tuđmanom prijedlog usvoji. Bio je uvijek vrlo kooperativan. U početku su Hrvati pokazivali nesigurnost jer nisu znali hoće li svijet pristati na njihove zahtjeve, ali onda se pokazala hrvatska samosvijest i tvrdoća, i to ne pod bilo kojim uvjetima. To se osobito odnosi na dvije vojne akcije Hrvata: sve su sile bile protiv toga, ali akcije su ipak izvedene.

Što se tiče ulaska Hrvatske u europske integracije zapažaju se dvije političke struje u svijetu - ona koja podržava te integracije, kamo spada i Njemačka, i ona koja teži izolaciji Hrvatske. Nisu rijetki ni jugonostalgici. No osnovno je pitanje što Europa želi od Hrvatske?

1) Pravnu državu. Još uvijek neki ljudi u Hrvatskoj ne shvaćaju da otac Stefi Graff može u zatvor radi utaje poreza, a to je u Njemačkoj posve normalno. Takve deformacije u načinu razmišljanja došle su tijekom proteklih decenija s Istoka. Svi znamo da je u Hrvatskoj bilo posve drugačije u vrijeme Austrougarske monarhije.

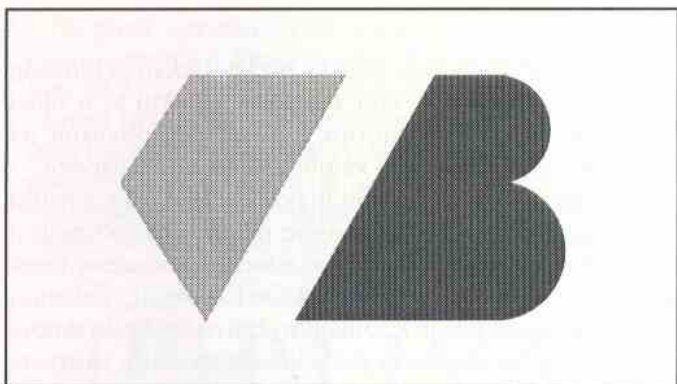
2) Načela demokracije. Svi moraju prihvatiti rezultate izbora.

3) Ljudska i manjinska prava.

Gospodin Weisel smatra da bi se jednog dana trebali naći povjesničari s obje zaraćene strane i zajedno napisati povijest. To su oni, Nijemci, načinili zajedno s Poljacima i Francuzima. Europa očekuje od Hrvatske suradnju i odbija svaku pomisao da postoji zavjera protiv Hrvatske. Nije točna ni tvrdnja da se suradnja sa SAD tumači loše u EU. Istina je da u EU postoji blokada prema Hrvatskoj kojoj je postavljeno mnogo uvjeta za ulazak u istu Uniju, a najglavniji je povratak Srba na oslobođene prostore.

Gospodin Weisel se nada da će Hrvatska sigurno ući u EU tim više što je u Hrvatskoj najviše pravih Europljana koje reši mnoštvo dobrih osobina: vrlo visok stupanj obrazovanosti, spremnost na žrtvu, disciplina, ponos na lijepu domovinu i velika adaptibilnost novim okolnostima. Na njega je ostavio duboki dojam kulturni život u Hrvatskoj koji se nije prekidao ni za vrijeme rata. Šovinizam nikada nije opazio.

Sažetak: Nevenka Nekić, prof.

komercijalna banka zagreb dd

NOVOSTI IZ RADA MLADEŽI HPEU

Ljetno sveučilište

Od 8. do 14. 9. ove će se godine u Dubrovniku po drugi put održati "Ljetno sveučilište" Međunarodne paneuropske mladeži.

Tema ovogodišnjeg skupa je proširivanje Europske unije što vjerujemo da će zainteresirati veliki broj kolega da dođu u Dubrovnik. Do sada već imamo 15-ak zainteresiranih iz više zemalja.

Visoku kvalitetu izlaganja i rasprava garantiraju i predavači. Na prvom mjestu tu je ministar gospodarstva RH g. Davor Štern koji nam je ukazao veliku čast te prihvatio biti pokrovitelj skupa i čijem se izlaganju nadamo na otvorenju. Tu su i dr. Marko Veselica predsjednik HKDU i profesor na Ekonomskom fakultetu, prof. dr. Borna Bebek, predstavnici Ministarstva vanjskih poslova, a nadamo se i predstavnici nekih velikih poduzeća Hrvatskoj te gosp. Dražen Jerkić koji će govoriti o mogućnostima poslovanja manjih hrvatskih poduzeća s inozemstvom. Naši kolege iz IPY-a će također osigurati sudjelovanje na ovom skupu više vrhunskih predavača iz drugih zemalja.

Osim ovog službenog dijela biti će naravno ostavljeno dovoljno vremena za upoznavanje sudionika, relaksaciju i upoznavanje ljepota Dubrovnika.

Želja je organizatora da "Ljetno sveučilište" zbog svojih raznolikih ali visokokvalitetnih sadržaja postane stjecište mladih paneuropljana željnih međusobnih susreta i učvršćivanja gospodarskih, političkih, kulturnih, znanstvenih i inih veza.

Joško Pavan

MHPEU u Švedskoj

Na poziv švedskih kolega održan je u Stockholmu od 15. do 20. 5. 1996. sastanak IPY-a (Međunarodne paneuropske mladeži) i međunarodna konferencija pod motom "Međuvladina konferencija 1996. - prilika za sve". Na ovom odlično pripremljenom skupu prisustvovala su i kolege iz Njemačke, Litve, Latvije, Rumunjske, Mađarske i promatrači iz Meksika (JEF), a MHPEU je predstavljao njen predsjednik Joško Pavan.

Govore su držali poznati švedski povjesničari i veleposlanici iz Poljske i Estonije u Švedskoj koji su iznijeli i službena stajališta svojih vlada u svezi europskih integracija. Na kraju skupa usvojena je i rezolucija u kojoj se ističe prirodno pravo svih europskih zemalja za ulazak u europske institucije.

Članovima MHPEU posebno je interesantno i to da je dosadašnji predsjednik švedske mladeži MICHAEL KALLIN zbog obaveza u svojoj stranci dao ostavku, a da je novi predsjednik PER SODERPALM kojeg poznajemo iz Murtera.

Joško Pavan

SUDJELOVANJE HPEU NA MEĐUNARODNIM SUSRETIMA

Izvješće sa susreta PEU Njemačke u Bambergu

Od dana 7. do 9. lipnja 1996. u Bambergu, Njemačka, održani su "XXII. Paneuropa-Tage", na kojima je sudjelovala i delegacija iz Republike Hrvatske koja je predstavljala Hrvatsku paneuropsku uniju na čelu s dr. Marijanom Pavanom, predsjednikom ogranka HPEU iz Karlovca.

U sastavu delegacije bili su još gospoda Vesna Izaković prof. iz Zagreba, Ivan Perković, dopredsjednik ogranka HPEU Karlovac, Željko Gojšić također dopredsjednik ogranka HPEU Karlovac i Krešimir Veble iz Karlovca.

Dana 7. lipnja u 19.30 sati svečano su otvoreni Paneuropski dani Njemačke od strane Hansa Kijasa, poslovnog tajnika Paneuropske unije Njemačke na kojima su toplo pozdravljeni nazočni, a posebno gosti među kojima i delegacija Hrvatske paneuropske unije. Brojna poznata imena iz kulturnog, javnog i političkog života Njemačke i drugih zemalja imala su priliku obratiti se nazočnima tijekom sljedećeg dana 8. lipnja 1996. gdje je organiziran rad u tri paralelna foruma na kojima su se raspravljala vrlo značajna pitanja počevši od strateških pitanja odnosa Europe i Azije, te pitanja kršćanske Europe. Ove teme su po svojem značenju toliko zanimljive da zaslužuju pozornost da ih se posebno prikaže u jednom od sljedećih brojeva lista, a ovaj put ne smijemo propustiti naglasiti da je međunarodni predsjednik Paneuropske unije dr. Otto von Habsburg u svojem subotnjem poslijepodnevnom obraćanju nazočnima pored ostalog dodirnuo i pitanje odgađanja prijema u Vijeće Europe sa vrlo kritičkim

Gospoda Vesna Izaković i gospodin dr. Marijan Pavan na susretu PEU Njemačke u Bambergu

osvrtoom prema takovom postupanju u odnosu na Hrvatsku što je naišlo na odobravanje i buran aplauz nazočnih. Kako je povratak hrvatske delegacije uslijedio u prijedpodnevnim satima, zaključke koje su izglasali samo njemački delegati na ovoj skupštini nismo uspjeli pripremiti pa je za očekivati da će naknadno biti dostavljeni Hrvatskoj paneuropskoj uniji s kojima će članovi HPEU biti na prikladan način upoznati.

Ovaj vrlo sadržajan i naporan rad skupštine Paneuropske unije Njemačke osvježen je subotnjom večernjom plovidbom brodom i to kanalom Rajna-Majna-Dunav i zajedničkim domjenkom koji je bio pripremljen na tom brodu. Ostvareni su i brojni kontakti s predstavnicima ne samo Paneuropske unije Njemačke već i predstavnicima drugih delegacija, a bili smo kratko srdačno primljeni i pozdravljeni od strane međunarodnog predsjednika Paneuropske unije dr. Otta von Habsburga.

Dr. Marijan Pavan

Izvješće o sudjelovanju 5. svibnja 1996. na 70-oj obljetnici Mađarske paneuropske unije i 1100-oj godišnjici dolaska Mađara u Panonsku nizinu

Toplo sam bio primljen od organizatora i sudionika; svi su izrazili svoje simpatije prema Hrvatskoj i obećali podršku za integraciju Hrvatske u Europu, u kojoj joj je bilo i jest mjesto.

Imre Mécs, potpredsjednik Paneuropske unije Mađarske i predsjednik Parlamentarnog odbora za obranu, naglasio je potrebu i neminovnost čvrstog povezivanja Mađarske i Europe, te uključenje Mađarske u zapadne obrambene saveze, osvrnuvši se na povijesne veze, te loša i dobra iskustva iz prošlosti. Kao liberal zastupa toleranciju i pragmatičnost. (Imre Mécs, rođen 1933., jedan je od vođa mađarskog ustanka 1956.)

Prof. dr. Pál Bolberitz, papski prelat, dekan teološkog fakulteta, Univerziteta Péter Pázmány, govorio je o ulozi kršćanstva u Srednjoj Europi, s posebnim obzirom na povijesnu i recentnu ulogu katoličke crkve u Mađarskoj.

Lászlo Kovács, ministar vanjskih poslova Mađarske, govorio je o prioritetima mađarske vanjske politike; uključivanje u europske integracije i NATO, dobri odnosi sa susjedima, briga za Mađare u susjednim zemljama. Iako su to poznati, višekratno ponavljani stavovi, bilo ih je zanimljivo čuti na ovakvom skupu, kojem je dao bezrezervnu podršku. Mađarska je službena politika u velikom suglasju s djelovanjem nevladinih organizacija. Izlaganje je odlično prihvaćeno.

Hans Beck, veleposlanik, vođa misije Europske unije i Vijeća Europe obećao je podršku Mađarskoj paneuropskoj uniji i u ime EU izrazio podršku mađarskim nastojanjima.

Géza Pisztray, predsjednik je Kuratorija Paneuropske unije Mađarske, koji djeluje samostalno i nije institucionalno vezan uz Uniju. Izložio je zanimljiva gledišta. Naglašava se da je jako važno što se zbilo prije 1100 ili 1000 godina, ali to nije dosta. Svijet se pita kako se danas vladamo. (Ta bi misao i za nas trebala biti poučna.) Predlaže da se u XI. okrugu Budimpešte osnuje Europski park (kao neka zamjena za neodržanu Svjetsku izložbu planiranu za 1996.). Izložba bi poslužila za upoznavanje vaneuropejaca s Europom, ali i za međusobno upoznavanje.

Dr. Otto von Habsburg, predsjednik Međunarodne paneuropske unije i član Europskog parlamenta. Toplo pozdravljen održao je izuzetno nadahnut govor. Počeo je s tim da je pesimist s obzirom na razvoj odnosa u Europi, a posebno u Rusiji. Rekao je, međutim, da ne treba gurati glavu u pijesak i da se treba pripremiti za opasnosti koje "nam" prijete (iako rado upotrebljava sintagmu "mi Mađari" misli na Srednju Europu). Realni pesimizam temelji u prvom redu na recesiji, problemima nezaposlenosti i agrara. Apelira na Mađare da unutrašnje nesuglasice i sukobe, koji su razumljivi, a možda i opravdani, ne iznose van, da svoje probleme rješavaju u kući, a da u inozemstvu nastupaju jedinstveno. To je posebno naglasio, čak molio da zbog sitnih zadjevica ne zaborave opći interes. Što se tiče prioriteta, da li prije Europska unija ili NATO, predlaže da budu pragmatični; da prihvate ono što je prije moguće. I jedno i drugo je važno, pa se

zbog cjepidlačenja ne smije propustiti niti jedna prilika. Izlaganje je prihvaćeno uz ovacije.

Grof dr. István Bethlen, predsjednik Mađarske paneuropske unije, u predavanju "Misija mađarske paneuropske unije na pragu trećeg tisućljeća" iznio je mnoge zanimljive stavove. Pozivajući se na Lászla Kovácsa navodi da je Europa pretežno Europa kršćanskih stranaka, socijaldemokratskih stranaka i liberalnih stranaka. Zalaže se za poštivanje svih triju načela: kršćanskog, socijalnog i liberalnog. Što se demokratskog usmjerenja tiče, navodi da kršćanstvo može bez Europe (primjer Južne Amerike), ali Europa ne može bez kršćanstva. Temelji su europske civilizacije u grčkoj duhovnosti, rimskoj legislativi i kršćanskom ćudoređu. Što se tiče prigovora da se društvo klerikalizira navodi da ta opasnost ne postoji. Kao što bez Starog zavjeta, židovskog, ne bi bilo Novog zavjeta, kršćanskog, ne može ni kršćanstvo bez vjerske tolerancije i ekumenizma.

Rezimirao je sva izlaganja i ponovno naglasio potrebu integracije cijele Europe.

Susret je završen Svetom misom u crkvi Sv. Imre. Koncelebrirano misno slavlje predvodio je arhiepiskop Angelo Acerbi, nuncij Svete Stolicе u Mađarskoj.

Zaključak: cijenim da je jednodnevni posjet, iako kratak, bio koristan:

- čulo se mnogo zanimljivih izlaganja i mnogo ideja koje bi se mutatis mutandis mogle i u nas primijeniti,
- obnovljeni su brojni prijateljski kontakti, lobiralo se za Hrvatsku i njenu integraciju u Europu.

Za HPEU - Dr. Aleksandar Šolc

HPEU Karlovac u posjetu HPEU Istra

Članovi HEU - ogranka Karlovac ispred Pazina

Na poziv ogranka HPEU iz Pazina članovi ogranka iz Karlovca posjetili su Istru od 24. do 26. svibnja 1996. godine. Članovi HPEU Pazin dočekali su svoje goste bogatim programom, koji je bio tako raspoređen da se posjetom nastojalo obuhvatiti mjesta koja oslikavaju, kako drevnu povijest Istre, tako i sadašnje

prilike i perspektive - od Vrsara do Poreča - gdje su bili primljeni kod porečko-pulskog biskupa msng. Antuna Bogetića, preko niza manjih istarskih gradića u unutrašnjosti, do Pazina u kojem je sjedište ogranka HPEU za Istru.

Posebno valja istaknuti razgovore predstavnika ogranka, koji su pokazali da ovakovi

Članovi HPEU u razgovoru s porečko-pulskim biskupom msng. Antunom Bogetićem

susreti predstavljaju vrlo plodan i koristan način međusobne suradnje i upoznavanja - kako današnjih prilika u sredinama u kojima djeluju, tako i bogatog povijesnog nasljeđa. Dogovorena je svestrana pomoć i suradnja ogranka, te posjet članova istarskog ogranka Karlovcu.

Uredništvo

Najavljujemo tribinu u rujnu
MIRKO GALIĆ
dopisnik HRTV u Parizu

Deutsch-Europäisches Bildungswerk in Hessen e.V. i Hrvatska paneuropska unija iz Zagreba priredili su od 3. do 5. svibnja 1996. međunarodni seminar pod nazivom "Hrvati i Nijemci - nove mogućnosti susjedstva i prijateljstva". Voditelj seminara bio je gospodin Hartmut Saenger, zamjenik predsjednika Njemačko-eu-

SEMINAR

ropskog obrazovnog rada u Hessenu (Deutsch-Europäisches Bildungswerk in Hessen e.V.) a glavni moderador i jedan od predavača prof. dr. Rudolf Grulich.

Cilj seminara bio je produbljivanje njemačko-hrvatskoga procesa razumijevanja u europskim okvirima, namijenjen Hrvatima i Nijemcima u Hrvatskoj, naročito Dunavskim Švabama prognanicima (Donauschwäbische Heimatvertriebene) i drugim manjinama.

Ostali predavači tijekom subote i nedjelje bili su prof. Juraj Kolarić s temom: "Kultura kao nacionalni identitet: Hrvatska između Istoka i Zapada", gospodin Benjamin Tolić, generalni konzul RH u Švicarskoj s temom: "Nijemci u Hrvatskoj - pogled unatrag na njihovo kulturno ostvarenje", prof. dr. Mislav Ježić, predsjednik Hrvatske paneuropske unije i prvi dopredsjednik Međunarodne paneuropske unije s temom: "Pouke iz velikosrpskog rata za suživot naroda", gospoda Vesna Pichler, predsjednica Saveza Nijemaca i Austrijanaca u Republici Hrvatskoj, te gore spomenuti prof. dr. Rudolf Grulich s temom: "Nijemci i Hrvati u ujedinjenoj Europi".

Svako pojedino predavanje i cijeli seminar pobudio je neočekivano veliki interes slušatelja i medija (Večernji list, Hina, Vjesnik, Hrvatski radio i TV), ukupno prema prijavnoj listi 48.

Poslije svakoga predavanja razvila se i konstruktivna diskusija koja je produbila upoznavanje s pojedinim aspektima odnosa Nijemci-Hrvati u prošlosti i sadašnjosti. To su ujedno i pozitivni rezultati ovoga seminara da svaki sudionik prenese u svoju sredinu informacije o Hrvatskoj da se ne bi dogodio slučaj koji je ispričao prof. dr. Grulich: "Znate li da je nedavno jedan njemački gradonačelnik počeo akciju prikupljanja humanitarne pomoći "za Maribor u Jugoslaviji". Ipak, kada bi se sada napravilo ispitivanje javnog mišljenja, barem 70 posto ispitanika reklo bi kako je Srbija kriva za rat, kako su Srbi poznati po okrutnom postupanju prema njemačkim zarobljenicima još u Drugome svjetskom ratu pa najnovija zvjerstva i ne začuđuju. A mnogi bi vjerujte mi, dodali i da su Srbi, odnosno njihova propaganda, svjetski prvaci u laganju. Mnogi su se Nijemci začudili kad sam im rekao koliko Srba nesmetano živi i radi u Zagrebu kao i da u najstrožem središtu grada u Preobraženskoj ulici stoji nedirnuta srpska crkva ili da u vašem Saboru normalno djeluje Srpska politička stranka, te da je njezin čelnik čak bio i potpredsjednikom Vlade!

U stankama između predavanja sudionici seminara poglavito Nijemci i Austrijanci, posjetili su Sabor Republike Hrvatske i pravoslavnu crkvu na Trgu Petra Preradovića.

Vladimir Vadjon, prof., posl. tajnik HPEU
- organizator seminara za HPEU

SIEMENS

Izdaje: HRVATSKA PANEUROPSKA UNIJA • Zagreb, Jurišićeva 1a • Uređuje redakcijski kolegij: Božica Barišić, Fredi Kramer, prof. Ivančica Liszt, prof. Nevenka Nekić • Uredništvo: Zagreb, Jurišićeva 1a, telefoni: 385-1-276-048, 276-221 • Fax: 385-1-276-425 • Tisak: A4